

Recenzja

J. EGGERS. 2005. **Ergänzungsband zu J.-P. Frahm & J. Eggers "Lexikon deutschsprachiger Bryologen"**. Limprichtia, No. 27. 245 str., 111 portretów, liczne faksymile podpisów i reprodukcje etykiet, listów i próbek pisma. Miękką opr., format 18,1 × 25,0 cm. Cena: nie podano. ISSN 0943-8823.

Opublikowany 4 lata temu słownik niemieckojęzycznych briologów¹, będący faktycznie drugim wydaniem słownika niemieckich briologów wydanego w 1995 r.², zyskał zasłużenie wysoką ocenę użytkowników jako nieocenione źródło informacji o ludziach, którzy współtworzyli lub kładli podwaliny pod nowoczesną naukę o mszakach. Jak wszystkie wydawnictwa słownikowe, również i ten leksykon posiadał pewne braki i zawierał pomyłki, które wymagały uzupełnień i sprostowań. Temu celowi ma służyć suplement, który właśnie został oddany do rąk czytelnikom. Jest on zasadniczo przygotowany według tego samego schematu co tom oryginalny, ale autor wprowadził szereg innowacji. W pierwszym rzędzie pojawiły się tu życiorysy 107 nowych postaci. Część z nich to z reguły mało znani zbieracze mszaków lub autorzy niewielkich przyczynków briologicznych z XIX i XX w., np. J. Kalmus (1834–1870), E. Nirtardy, S. Th. Ebel (1788–1866), F. Wimmer (1803–1868), M. Gusinde (1886–1969), W. R. Müller-Stoll (1909–1994), R. J. Bruehl (1855–1935) czy P. Clausen (1877–1959). Pojawiło się tu, niestety, również kilka dobrze znanych nazwisk briologów, którzy odeszli na zawsze w ostatnich czterech latach. Na czoło wybija się tu Riclef Grolle (1934–2004), jeden z najwybitniejszych znawców wątrobowców. Ale odnotować należy także odejście H. Hubera (1919–2001), E. Oberdorfera (1905–2002), K. Walthera (1910–2003), E. Walsemanna (1933–2004) i F. Schaumann (1974–2004).

Obok tych nieuniknionych w każdym leksykonie dodatków nowych postaci, bardzo liczne życiorysy uzupełnione zostały o nowe dane, a dla 111 osób reprodukowane zostały ich podobizny. Dla wszystkich „starych” nazwisk podany jest numer strony z głównego wydania leksykonu, na której zamieszczony jest oryginalny biogram. To odróżnia je od razu od biogramów nowych osób. Całkowitą nowością w suplemencie są natomiast faksymile podpisów oraz próbki pisma wielu briologów w formie reprodukcji odręcznie pisanych etykiet zielnikowych czy fragmentów listów. Jest to niezwykle cenne uzupełnienie, zwłaszcza dla badaczy pracujących ze starymi zbiorami zielnikowymi, którzy wiedzą najlepiej jak trudno odczytać pisane ręcznie etykiety, zwłaszcza pismem gotyckim.

Z pewnością obecny suplement nie wyczerpuje wszystkich danych i można żywić nadzieję, że autor będzie w dalszym ciągu gromadził materiały na temat niemieckojęzycznych briologów i sukcesywnie uzupełniał poszczególne biogramy. Taka już jest zresztą natura wszystkich wydawnictw słownikowych. Niemniej jednak omawiany leksykon nawet w obecnej postaci stanowi bezcenne źródło informacji o ludziach zajmujących się badaniem i zbieraniem mszaków oraz jest niezwykle wartościowym kompendium literatury briologicznej, zwłaszcza środkowoeuropejskiej. A może o opracowanie podobnych leksykonów pokusiliby się na przykład briologowie brytyjscy czy amerykańscy, gdzie badania briologiczne mają również długą i chlubną tradycję? – RYSZARD OCHYRA, *ul. Gołańska 15/25, 30-619 Kraków, Polska.*

¹ Patrz recenzja R. Ochyry, *Wszechświat* **103**: 239 (2002).

² Patrz recenzja R. Ochyry, *Fragmenta Floristica et Geobotanica Series Polonica* **3**: 260 (1996).